HÖGSKOLAN I BORÅS

Svenska som andraspråk för lärare 1-30 hp
Swedish as a Second Languager for Teachers 1 to 30 Credits

30 högskolepoäng
30 credits

Ladokkod: 11SA10
Version: 7.0
Fastställd av: Utskottet för utbildningar inom pedagogik och lärande 2018-10-15
Gäller från: HT 2019

Nivå: Grundnivå
Huvudområde (successiv fördjupning): Ämnesdidaktik (G1F), Svenska som andraspråk (G1N)
Utbildningsområde: Undervisning
Ämnesgrupp: Utbildningsvetenskap teoretiska ämnen
Förkunskapskrav: Grundläggande behörighet.
Betygsskala: Underkänd, Godkänd eller Väl godkänd

Innehåll

Delkurs 1: Introduktion till ämnet svenska som andraspråk (3 hp)
Delkursen syftar till att ge en bred introduktion till ämnet svenska som andraspråk. Studenten får en orientering kring teoretiska perspektiv och får bekanta sig med centrala begrepp inom ämnesområdet. Vidare belyses ämnet i ett skolperspektiv för att göra studenten medveten om skolans behov av interkulturell pedagogisk kompetens och skolämnet svenska som andraspråk. Aktuella styrdokument granskas utifrån såväl ett ämnesdidaktiskt som läroplansteoretiskt perspektiv med särskild tonvikt på frågor rörande skolans uppdrag, förutsättningar och möjligheter att stimulera elevens språkutveckling.

Delkurs 2: Flerspråkighet på individnivå och i ett samhällsperspektiv (5 hp)
Delkursen syftar till att studenten får grundläggande kunskaper om flerspråkighet ur ett individ- och samhällsperspektiv. Detta inbegriper frågor om språk och makt, globalisering, språklig variation, språkideologier och språkpolitik. Delkursen belyser även frågeställningar som rör normer för språkanvändning i olika sammanhang. Vidare syftar delkursen till att göra studenten medveten om hur genus, klass, ålder, etnicitet och språklig bakgrund samspelar för att skapa en persons identiteter och sociala grupperingar.

Delkurs 3: Det svenska språksystemet ur ett andraspråksperspektiv (6 hp)
I delkursen beskrivs det svenska språksystemet ur ett andraspråksperspektiv. Syftet med delkursen är att studenten ska behärska grundläggande begrepp och regler för att kunna beskriva det svenska språksystemet. Morfologiska, syntaktiska, fonologiska och semantiska aspekter behandlas. Kursen belyser det svenska språkets uppbyggnad och struktur ur ett kontrastivt perspektiv. Autentiskt tal och textutdrag studeras för att belysa grammatiska, fonologiska och lexikala svårigheter vid inlärning av svenska som andraspråk.

Delkurs 4: Andraspråksinlärning och språkutveckling (5 hp)
Delkursen behandlar språkutveckling och inlärning ur ett andraspråksperspektiv. Vetenskapliga teorier och metoder om andraspråksinlärning diskuteras. Vidare syftar delkursen att göra studenten medveten om inre och yttre faktorers påverkan på språkinlärning. Forskning om interimspråkets utveckling samt inlärningsstrategier som kan främja och stödja språkinlärningen hos flerspråkiga elever berörs. Därtill belyses språkens betydelse för elevernas kunskapsutveckling.

Delkurs 5: Bedömning av språklig kompetens (5 hp)
Delkursen syftar till att ge studenten kunskap om hur andraspråkselevers språkliga kompetens kan bedömas. Innebörden av språklig kompetens diskuteras och olika bedömningsinstrument presenteras. Vidare ges studenten möjlighet att pröva performansanalys av elevtexter för att kunna dokumentera andraspråkselevers skriftliga progression. Studenten får även bekanta sig med nationella provet som är kopplat till kunskapskraven och de språkliga förmågorna tala, läsa, skriva och lyssna.

Delkurs 6: Flerspråkighet i ett undervisningsperspektiv (6 hp)

Delkursen behandlar flerspråkighet och litteracitet ur ett utbildnings- och undervisningsperspektiv. Under kursen introduceras och diskuteras hur undervisning kan gynna flerspråkiga elevers språk- och kunskapsutveckling. Vidare beaktas ett interkulturellt förhållningssätt i organisering av undervisning för flerspråkiga elever samt deras användning av sina erfarenheter som resurser för lärande i klassrummet. Kursen genomsyras av ett didaktiskt perspektiv med fokus på lärande på ett andraspråk. Härvid diskuteras även kartläggning och stöttning av nyanländas lärande samt multimodalitetens betydelse i undervisningen av flerspråkiga elever.

Mål

Studenten ska efter avslutad kurs kunna:

Delkurs 1: Introduktion till ämnet svenska som andraspråk (3 hp)
1. Kunskap och förståelse
1.1 redogöra för begrepp och teorier som är centrala inom ämnesområdet svenska som andraspråk

2. Färdighet och förmåga
2.1 analysera ämnes- och kunskapssyn i skolans styrdokument

3. Värderingsförmåga och förhållningssätt
3.1 problematisera lärarens roll i en mångkulturell skola
3.2 förklara hur teoretiska perspektiv kan realiseras i andraspråksundervisningen

Delkurs 2: Flerspråkighet på individnivå och i ett samhällsperspektiv (5 hp)
1. Kunskap och förståelse
1.1 redogöra för och diskutera flerspråkighet utifrån ett individ-, grupp- och samhällsperspektiv

2. Färdighet och förmåga
2.1 analysera och diskutera vilka följder språkideologier och språkpolitik kan få för synen på flerspråkiga talare och praktiker

3. Värderingsförmåga och förhållningssätt
3.1 redovisa grundläggande kunskaper om sociolingvistiska fenomen som rör flerspråkighet och identiteter i och utanför utbildningssammanhang

Delkurs 3: Det svenska språksystemet ur ett andraspråksperspektiv (6 hp)
1. Kunskap och förståelse
1.1 redogöra för det svenska språksystemet ur ett andraspråksperspektiv, såväl grammatiskt (morfologiskt, syntaktiskt) och fonologiskt som semantiskt
1.2 redogöra för centrala begrepp och regler inom ämnesområdet

2. Färdighet och förmåga
2.1 använda grundläggande begrepp och regler för att urskilja och kategorisera språkliga avvikelser i elevtexter och i autentiskt tal av andraspråksinlärare
2.2 förklara språkets regler och funktion för att möjliggöra den språkliga medvetenheten hos eleven

Delkurs 4: Andraspråksinlärning och språkutveckling (5 hp)
1. Kunskap och förståelse
1.1 uppvisa kunskaper om olika faktorer som påverkar språkutveckling ur ett andraspråksperspektiv
1.2 redogöra för teorier om andraspråksinlärning

2. Färdighet och förmåga
2.1 analysera variation i andraspråkselevers skriftliga och muntliga produktion

3. Värderingsförmåga och förhållningssätt
3.1 värdera hur teorier och metoder kan appliceras i undervisningen

Delkurs 5: Bedömning av språklig kompetens (5 hp)
1. Kunskap och förståelse
1.1 redogöra för hur språklig kompetens kan bedömas på olika sätt

2. Färdighet och förmåga
2.1 analysera och dokumentera elevtexter i form av en performansanalys

3. Värderingsförmåga och förhållningssätt
3.1 jämföra och utvärdera olika bedömningsinstrument för att bedöma och betygsätta elevens språkliga kompetens

Delkurs 6: Flerspråkighet i ett undervisningsperspektiv (6 hp)
1. Kunskap och förståelse
1.1 redogöra för hur flerspråkiga resurser kan användas i skola och klassrum
1.2 beskriva litteracitetsbegreppets betydelse för andraspråkselevers kunskapsutveckling
1.3 beskriva hur kartläggning av nyanlända kan genomföras

2. Färdighet och förmåga
2.1 planera undervisning i språk- och kunskapsutvecklande arbetssätt som bidrar till att öka måluppfyllelsen för flerspråkiga elever
2.2 visa på hur multimodala resurser kan användas språkutvecklande

3. Värderingsförmåga och förhållningssätt
3.1 Värdera olika organisationsmodeller för flerspråkig undervisning

Undervisningsformer

Undervisningen i kursen består av

- föreläsningar
- seminarier
- workshops
- fältstudier

Undervisningen bedrivs på svenska, men undervisning på engelska kan förekomma.

Examinationsformer

Kursen examineras genom följande examinationsmoment:

(RE01) Introduktion till ämnet svenska som andraspråk
Hemtentamen och muntligt seminarium med paper (den muntliga delen kommer att filmas)
Lärandemål: 1.1, 2.1, 3.1 och 3.2
Högskolepoäng: 3,0
Betygsskala: Underkänd, Godkänd eller Väl godkänd

(IN15) Flerspråkighet på individnivå och i ett samhällsperspektiv
Skriftlig inlämning
Lärandemål: 1.1, 2.1, och 3.1
Högskolepoäng: 5,0
Betygsskala: Underkänd, Godkänd eller Väl godkänd

(RE02) Det svenska språksystemet ur ett andraspråksperspektiv
Hemtentamen och muntlig redovisning (den muntliga delen kommer filmas)
Lärandemål: 1.1, 1.2, 2.1 och 2.2
Högskolepoäng: 6,0
Betygsskala: Underkänd, Godkänd eller Väl godkänd

(IN13) Andraspråksinlärning och språkutveckling
Skriftlig inlämning
Lärandemål: 1.1, 1.2, 2.1, 3.1
Högskolepoäng: 5,0
Betygsskala: Underkänd, Godkänd eller Väl Godkänd

(IN14) Bedömning av språklig kompetens
Skriftlig inlämning med opponering
Lärandemål: 1.1, 2.1 och 3.1
Högskolepoäng: 5,0
Betygsskala: Underkänd, Godkänd eller Väl godkänd

(RE03) Flerspråkighet i ett undervisningsperspektiv
Skriftlig och muntlig redovisning (den muntliga delen kommer filmas)
Lärandemål: 1.1, 1.2, 1..3, 2.1, 2.2 och 3.1
Högskolepoäng: 6,0
Betygsskala: Underkänd, Godkänd eller Väl godkänd

Väl godkänd, VG, på hel kurs kan student erhålla när student har VG på mer än 50% av de poäng som är VG-grundande.

Om studenten har ett beslut/rekommendation om särskilt pedagogiskt stöd från Högskolan i Borås på grund av funktionsnedsättning, har examinator rätt att anpassa examinationen. Examinator har att utifrån kursplanens mål avgöra om examinationen kan anpassas i enlighet med beslutet/rekommendationen.

Studentens rättigheter och skyldigheter vid examination är enligt riktlinjer och regelverk vid Högskolan i Borås.

Kurslitteratur och övriga läromedel

Kurslitteraturen är i huvudsak på svenska.

Delkurs 1: Introduktion till ämnet svenska som andraspråk (3 hp)
Flyman Mattson, A. (2017). *Svenska som andraspråk på språkvetenskaplig grund.* 1 uppl. Lund: Studentlitteratur, s. 27-81. (54 s.).

Hammarberg, B. (2013). Teoretiska ramar för andraspråksforskning. I Hyltenstam, K. & Lindberg, I. (red.) *Svenska som andraspråk: i forskning, undervisning och samhälle.* 2. uppl. Lund: Studentlitteratur, s. 27-84. (57 s.)

Hyltenstam, K. & Milani, T. (2012). Flerspråkighetens sociopolitiska och sociokulturella ramar. I Axelsson, M., Hyltenstam, K. & Lindberg, I (red.) *Flerspråkighet: en forskningsöversikt.* Stockholm: Vetenskapsrådet, s. 76-82. (6 s.).

Kommentarmaterial till kursplanen i svenska som andraspråk. (2011) Stockholm: Skolverket. (37 s.)

Kommentarmaterial till kunskapskraven i svenska och svenska som andraspråk (2011). Stockholm: Skolverket. (43 s.).

Lahdenperä, P. (2017). *Nyanlända, interkulturalitet och flerspråkighet i klassrummet - undervisning på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet.* Lund: Liber. (Valda delar om cirka 100 sidor enligt lärares anvisningar).

Läroplan för grundskolan, förskoleklassen och fritidshemmet (2011) Stockholm: Skolverket, s. 12-19, 239-258 (26 s.).

Siekkinen, F. (2017). Flerspråkiga elever i en enspråkig norm. I Qvarsebo, J. & Lyngfelt, A. (red.) *Educare. 2017:1, Tema : flerspråkighet i svenskämnet.* Malmö: Malmö högskola, Fakulteten för lärande och samhälle, s. 29-49. (20 s.)

Svensson, G., Svensson, J., Strazer, B. & Wedin, Å. (2018). *Greppa flerspråkigheten: en resurs i lärande och undervisning.* Stockholm: Skolverket. (158 s).

Wahlström, N. (2016). *Läroplansteori och didaktik.* 2. uppl., Malmö: Gleerup Utbildning AB, s. 23-50. (27 s.).

Ytterligare artiklar tillkommer med relevans för området ka tillkomma (50 s.) .

(Totalt 578 s.).

Delkurs 2: Flerspråkighet på individnivå och i ett samhällsperspektiv (5 hp)
Boyd, S. & Bredänge, G. (2013). Attityder till brytning – exemplet utländska lärare i svenska skolor. I Hyltenstam, K. & Lindberg, I. (red.) Svenska som andraspråk: i forskning, undervisning och samhälle. 2. uppl. Lund: Studentlitteratur, s. 437-458. (21 s.).

Cummins, J. (2017). *Flerspråkiga elever: effektiv undervisning i en utmanande tid.* 1. uppl. Stockholm: Natur och kultur, s. 121-179. (58 s.).

Eliaso Magnusson, J. (2015). "Självklart känns det mer tryggt att vara där inne" – om den sociokulturella kontextens betydelse för språkliga repertoarer och identiteter. *Nordand* 10:1. (22 s.).

Fraurud, K. & Bijvoet, E. (2013). Rinkebysvenska och andra konstruktioner av språklig variation i dagens flerspråkiga Sverige. I Hyltenstam, K. & Lindberg, I. (red.) *Svenska som andraspråk: i forskning, undervisning och samhälle.* 2. uppl. Lund: Studentlitteratur, s. 369-396. (27 s.).

Hyltenstam, K. & Milani, T. (2012). Flerspråkighetens sociopolitiska och sociokulturella ramar. I Axelsson, M., Hyltenstam, K. & Lindberg, I. (red.) Flerspråkighet: en forskningsöversikt. Stockholm: Vetenskapsrådet, s.17-152. (135 s.).

Jonsson, R. (2013). Inget tjafs och inget bråk – om skötsam svenskhet och ordningsstörande förorstsslang. I Hyltenstam, K. & Lindberg, I. (red.) *Svenska som andraspråk: i forskning, undervisning och samhälle.* 2. uppl. Lund: Studentlitteratur, s. 397-414. (17 s.).

Stroud, C. (2013). Halvspråkighet och rinkebysvenska som språkideologiska begrepp. I Hyltenstam, K. & Lindberg, I. (red.) *Svenska som andraspråk: i forskning, undervisning och samhälle.* 2. uppl. Lund: Studentlitteratur, s. 313-342. (29 s.).

Sundgren, E. (red.) (2013). *Sociolingvistik.* Stockholm: Liber. (Valda delar om cirka 100 sidor enligt lärares anvisningar).

Wedin, Å. & Musk, N. (red.) (2010). *Flerspråkighet, identitet och lärande: skola i ett föränderligt samhälle.* Lund: Studentlitteratur. (Valda delar om cirka 100 sidor enligt lärares anvisningar).

Ytterligare artiklar med relevans för området kan tillkomma (100 s.).

(Totalt 609 s)

Delkurs 3: Det svenska språksystemet ur ett andraspråksperspektiv (6 hp)
Ballardini, K., Stjärnlöf, Å. & Viberg Å. (1998). Mål: Svensk grammatik på svenska. Stockholm: Natur & Kultur. (184 s.).

Engstrand, O. (2007). *Fonetik light: [lajt] : kortfattad ljudlära för språkstudier och uttalsundervisning].* 1. uppl. Lund: Studentlitteratur. (135 s.).

Kjellin, O. (2002). *Uttalet, språket och hjärnan.* Uppsala: Hallgren och Fallgren. (254 s.).

Lövenstam, S. (2016). *Grammatikundervisning för SFI och SVA.* Stockholm: Natur och Kultur. (117 s.).

Wijk. Andersson E. & Larsson, L. (2008). *Ny grammatik med övningsbok.* Uppsala: Hallgren och Fallgren. (154 s.).

Ytterligare artiklar med relevans för området kan tillkomma (100 s.).

(Totalt 944 s.).

Delkurs 4: Andraspråksinlärning och språkutveckling (5 hp)
Abrahamsson, N. (2009). *Andraspråksinlärning.* 1. uppl. Lund: Studentlitteratur. (303 s.).

Abrahamsson, N. & Bylund, E. (2012). Andraspråksinlärning och förstaspråksutveckling i en andraspråkskontext. I Axelsson, M., Hyltenstam, K. & Lindberg, I. (red.) *Flerspråkighet: en forskningsöversikt.* Stockholm: Vetenskapsrådet, s. 153-246. (93 s.). Kan laddas ned från: http://www.vr.se. [2018-09-20]

Abrahamsson, N. & Hyltenstam, K. (2013). *Mognadsbegränsningar och den kritiska perioden för andraspråksinlärning. Svenska som andraspråk: i forskning, undervisning och samhälle.* 2. uppl. Lund: Studentlitteratur, s. 221-258. (37 s.).

Flyman Mattson, A. & Håkansson, G. (2010). *Bedömning av svenska som andraspråk: en analysmodell baserad på grammatiska utvecklingsstadier.* 1. uppl. Lund: Studentlitteratur. (124 s.).

Flyman Mattson, A. (2017). *Svenska som andraspråk på språkvetenskaplig grund. 1*. uppl. Lund: Studentlitteratur. (194 s.).

Jonsson, C. (2010). Makt-och identitetsrelaterade funktioner i kodväxling. I Wedin, Å. & Musk, N. (red.) *Flerspråkighet, identitet och lärande: skola i ett föränderligt samhälle.* Lund: Studentlitteratur, s. 127-144. (17 s.).

Lindberg, I. (2013). Samtal och interaktion i andraspråksforskning. I Hyltenstam, K. & Lindberg, I. (red.) *Svenska som andraspråk: i forskning, undervisning och samhälle.* 2. uppl. Lund: Studentlitteratur, s. 481-518. (37 s.).

Ytterligare artiklar tillkommer med relevans för området (100 s.) .

(Totalt 905 s.).

Delkurs 5: Bedömning av språklig kompetens (5 hp)
Abrahamsson, T. & Bergman, P. (red.) (2014). *Tankarna springer före: att bedöma ett andraspråk i utveckling.* Stockholm: HLS förlag. (152 s.).

Flyman Mattson A. (2017). *Svenska som andraspråk på språkvetenskaplig grund.* 1. uppl. Lund: Studentlitteratur, s. 169-194. (25 s.).

Löthagen, A., Lundenmark , P. & Modigh, A. (2012). *Framgång genom språket.* Uppsala: Hallgren och Fallgren. (Valda delar om cirka 30 sidor enligt lärares anvisningar).

Olofsson, M. & Sjöqvist, L. (2013). Bedömning i Svenska som andraspråk. I Hyltenstam, K. & Lindberg, I. (red.) *Svenska som andraspråk: i forskning, undervisning och samhälle.* 2. uppl. Lund: Studentlitteratur, s. 685-723. (38 s.).

Palmér, A. & Östlund-Stjärnegårdh, E. (2015). *Bedömning av elevtext - enligt Lgr 11 och Lgy11.* Stockholm: Natur och Kultur. (Valda delar om cirka 30 sidor enligt lärares anvisningar).

Skolverket (2011). *Språket på väg, del 1 och 2*. Stockholm: Skolverket. (45 s.).

Skolverket (2012). *Kommentarmaterial till kunskapskraven i svenska som andraspråk.* Stockholm: Skolverket (43 s.).
Skolverket (2017). *Bygga svenska.* Stockholm: Skolverket. (45 s.).

Ytterligare artiklar tillkommer med relevans för området. (200 s.).

(Totalt 608 s.).

Delkurs 6: Flerspråkighet i ett undervisningsperspektiv (6 hp)
Axelsson, M. & Magnusson, U. (2012). Forskning om flerspråkighet och kunskapsutveckling under skolåren. I Axelsson, M., Hyltenstam, K. & Lindberg, I. (red.) *Flerspråkighet: en forskningsöversikt.* Stockholm: Vetenskapsrådet, s. 247-367. (120 s.).

Cummins, J. (2017). *Flerspråkiga elever: effektiv undervisning i en utmanande tid.* 1. uppl. Stockholm: Natur & Kultur, s. 121-178. (57 s.).

Danielsson, K. (2013). Multimodalt meningsskapande i klassrummet. I Wedin, Å. & Hedman, C. (red.). *Flerspråkighet, litteracitet och multimodalitet.* Lund: Studentlitteratur, s. 169-186. (17 s.).

Engblom, C. (2013). Medier, flerspråkighet och multimodal texthantering. I Wedin, Å. & Hedman, C. (red.). *Flerspråkighet, litteracitet och multimodalitet.* Lund: Studentlitteratur, s.189-208. (19 s.).

García, O. & Seltzer, K. (2015). The Translanguaging Current in Language Education. I Kindenberg, B. (red.) (2016). *Flerspråkighet som resurs: symposium 2015.* Stockholm: Liber, s.19-29. (10 s.).

Gibbons, P. (2018). *Lyft språket, lyft tänkandet: språk och lärande.* Stockholm: Hallgren & Fallgren. (263 s.).

Gustavsson, H-O. (2007). *”Utan bok är det ingen riktig undervisning": en studie av skolkulturella referensramar i sfi.* Stockholm: HLS förlag. (Valda delar om cirka 30 sidor enligt lärares anvisningar).

Kaya, A. (2016). *Att undervisa nyanlända: metoder, reflektioner och erfarenheter.* Stockholm: Natur och kultur (267 s.).

Kuyumcu, E. (2013). Genrepedagogik som verktyg i språk- och kunskapsutvecklande undervisning och lärande. I. Hyltenstam, K. & Lindberg, I (red.) *Svenska som andraspråk - i forskning, undervisning och samhälle.* 2. uppl. Lund: Studentlitteratur, s. 605-632. (27 s.).

Lahdenperä, P. (2017). *Nyanlända, interkulturalitet och flerspråkighet i klassrummet - undervisning på vetenskaplig grund och beprövad erfarenhet.* Lund: Liber. (Valda delar om cirka 150 sidor enligt lärares anvisningar).

Magnusson, U. (2013). Skrivande på ett andraspråk. I: Hyltenstam, K. & Lindberg, I. (red.) *Svenska som andraspråk - i forskning, undervisning och samhälle.* 2. uppl. Lund: Studentlitteratur, s. 633-660. (27 s.).

Nilsson Folke, J. (2015). Från inkluderande exkludering till exkluderande inkludering? I Bunar, N. (red.). *Nyanlända och lärande - mottagande och inkludering.* Stockholm: Natur & kultur, s. 37-80. (43 s.).

Skolverket (2015). *Studiehandledning på modersmålet: att stödja kunskapsutvecklingen hos flerspråkiga elever.* Stockholm: Skolverket. (44 s.).

Skolverket (2016). *Information till rektorer och lärare om kartläggningsmaterialet och bedömning av nyanlända elevers kunskaper.* Stockholm: Skolverket. (19 s.).

Skolverket (2016). *Skolverkets kartlaggningsmaterial for bedomning av nyanlanda elevers kunskaper.* Skolverket: Stockholm (utdrag ca. 50 s.).

Ytterligare artiklar tillkommer med relevans för området (100 s.) .

(Totalt 980 s.).

Studentinflytande och utvärdering

Kursen utvärderas i enlighet med gällande riktlinjer för kursvärderingar vid Högskolan i Borås, där studenternas synpunkter ska inhämtas. Kursutvärderingsrapporten publiceras och återkopplas till deltagande och blivande studenter i enlighet med ovan nämnda riktlinjer, och ligger till grund för framtida utveckling av kurser och utbildningsprogram.

Kursansvarig lärare ansvarar för att utvärdering enligt ovan genomförs.

Övrigt

Kursen ges som fristående.